

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

12-08-2025 11:00 - 13:15

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2 Tid 15 min. Deltagere: Elin Poulsen og Christina Højlund

Pkt. 5 Tid: 15 min. Deltagere: Mia Lundby Kragelund og Lasse Hønge Flarup

Pkt. 6 Tid: 20 min. Deltagere: Jesper Saxvig Callesen og Nicolas Madsen

Pkt. 7 Tid: 30 min. Deltagere: Martha Berdiin og Anita Frost

Pkt. 8 Tid: 50 min. Deltagere: Birigt Møller, Martha Berdiin og Anders Hovmark OBS Bilag med
belysninger eftersendes

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 24. juni 2025.....	1
Punkt 2: Afrapportering på og analyse af EUD-indsatsen (HBL).....	2
Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 13. august 2025.....	3
Punkt 4: Evt.....	3

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 24. juni 2025

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

24-06-2025 11:00 - 13:15

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst (afbud)
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Randi Theill Reimann
Pkt. 5: Tid: 15 min. Deltagere: Lisa Balch og Julie Birch
Pkt. 6: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Søberg og Claus Picard
Pkt. 7: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Søberg og Jens Møller Hald
Pkt. 8: Tid: 15 min. Deltagere: Eline Warrer Christensen og Birgit Møller
Pkt. 9: Tid: 30 min. Deltagere: Nicolas Madsen
Pkt. 10: Tid: 10 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 17. juni 2025.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 17. juni 2025.....	1
Punkt 2: Godkendelse af byrådsindstilling samt brev til Ankestyrelsen om tilsynssag (NH).....	1
Beslutning for Punkt 2: Godkendelse af byrådsindstilling samt brev til Ankestyrelsen om tilsynssag (NH).....	1
Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 25. juni 2025.....	1
Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 25. juni 2025.....	1
Punkt 4: Evt.....	1
Beslutning for Punkt 4: Evt.....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 17. juni 2025

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 17. juni 2025

Godkendt

Punkt 2: Godkendelse af byrådsindstilling samt brev til Ankestyrelsen om tilsynssag (NH)

Tid: 10 min. Deltagere: Randi Theill Reimann

Beslutning for Punkt 2: Godkendelse af byrådsindstilling samt brev til Ankestyrelsen om tilsynssag (NH)

Randi Theill Reimann deltog under punktet

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på godkendelse af et udkast til en byrådsindstilling bilagt et svarudkast til Ankestyrelsen i en tilsynssag om manglende offentliggørelse af sagsbehandlingsfrister.

Det indstilles:

1. At rådmanden godkender udkast til byrådsindstilling samt udkast til svar til Ankestyrelsen

Bemærkninger

Rådmanden kvitterede for indstillingen, som han ikke havde bemærkninger til.

Beslutninger

Godkendt

Opfølgning NH

Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 25. juni 2025

Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 25. juni 2025

Drøftet

Punkt 4: Evt.

Beslutning for Punkt 4: Evt.

Drøftet

Punkt 2: Afrapportering på og analyse af EUD-indsatsen (HBL)

Tid 15 min. Deltagere: Elin Poulsen og Christina Højlund

Beslutningsmemo

6. august 2025
Side 1 af 2

Emne **Afrapportering på og analyse af EUD-indsatsen**
Til Rådmandsmøde

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Efter godkendelse på chefmødet d. 6. august 2025 fremsender forvaltningschef Helle Bach Lauridsen punktet til behandling på rådmandsmødet med henblik på, at rådmanden drøfter og godkender *Afrapportering på og analyse af erhvervsuddannelsesindsatsen (EUD-indsatsen) i Aarhus Kommune* (jf. bilag 1).

Afrapporteringen på arbejdet med EUD-indsatsen samt analysen af den vige-
gende søgning til erhvervsuddannelserne i Aarhus Kommune blev bestilt af
forligspartierne bag Budget 2024, men blev udskudt af hensyn til bl.a. de na-
tionale beslutninger om folkeskoleforlig (Folkeskolens Kvalitetsprogram),
HPX, uddannelsesreform mv., som på daværende tidspunkt var på vej.

Arbejdet med den intensive EUD-indsats er forankret i EUD-sekretariatet.
Her blev det marts 2025 aftalt mellem Børn og Unge, Sociale Forhold og Be-
skæftigelse, Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling, at parterne
påbegynder udarbejdelsen af afrapporteringen og analysen, der skal frem-
sendes til behandling i byrådet ultimo august.

Bilag 1 er den samlede afrapportering og analyse. Børn og Unge har bidra-
get til afrapporteringens afsnit 2.1 og afsnit 4.1.

Foruden afrapporteringen og analysen (Bilag 1) medfremsendes til oriente-
ring baggrundsmaterialet til afrapporteringen i form af *bilag 2: Kommissorie
for flere unge på erhvervsuddannelserne* og *bilag 3: Flere faglærte i Aarhus
– Strategigruppens anbefalinger* (der i afrapporteringen refereres til som bi-
lag 1 og bilag 2).

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden:

- Drøfter og godkender afrapportering på og analysen af EUD-indsat-
sen (bilag 1).

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Afrapporteringen og analysen indebærer i sig selv ikke ændringer.

Børn og Unge

Pædagogik, Organisation og
Sundhed
Aarhus Kommune

Fritid, Uddannelse og Forebyg- gelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 86 46 50

Sag: EMN-2022-505380
Dokumentnummer:
14991861

Sagsbehandler:
Christina Højlund
Anne Gaarde Fisker

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Der er ingen økonomiske konsekvenser af forslaget.

6. august 2025

Side 2 af 2

5. Videre proces og kommunikation

Efter endt godkendelsesproces i de andre magistratsafdelinger fremsender borgmesterens afdeling materialet til behandling i byrådet.

Afrapportering på og analyse af erhvervsuddannelsesindsats

10. juni 2025
Side 1 af 14

I forbindelse med Budget 2024 bestilte forligspartierne en analyse af de igangværende erhvervsuddannelsesindsatser i Aarhus Kommune og årsagerne til, at unge ikke vælger en erhvervsuddannelse.

Imidlertid gav forligskredsen i december 2023 opbakning til direktørgruppen om at udskyde analysen indtil de nationale forlig vedr. folkeskolen (19. marts 2024), ungdomsuddannelser (18. februar 2025) og erhvervsuddannelser (6. maj 2025) var på plads. Efter sidstnævnte forlig om erhvervsuddannelser har Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling i fællesskab udarbejdet nærværende besvarelse af ovenstående bestilling.

I notatet præsenteres først en afrapportering på den tværmagistrale erhvervsuddannelsesindsats for perioden 2021-2024, hvor målet var at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse i Aarhus Kommune. I forlængelse af afrapporteringen præsenteres en desk research af årsagerne til, at de aarhusianske erhvervsuddannelser har vanskeligt ved at tiltrække og fastholde elever i det omfang, det efterspørges politisk. Desk research er valgt som metode, da der allerede findes omfangsrige analyser. Til sidst præsenteres det videre arbejde med erhvervsuddannelsesområdet i Aarhus Kommune.

1. Rammesætning

I 2020 indledte Aarhus Kommune et intensiveret samarbejde om at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Til at lede indsatsen nedsatte Aarhus Kommunes direktørgruppe en styregruppe bestående af Borgmesterens Afdeling, Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg, erhvervsskolerne samt erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer (bilag 1).

Senere i 2020 besluttede et bredt flertal af byrådets partier i forbindelse med budgetforliget for 2021 en markant prioritering af indsatsen. Der blev afsat i alt 12 mio. kr. i årene 2021-24 og yderligere 20 mio. kr. til arbejdet med campusmiljøer. For at sikre en koordineret udmøntning af midlerne vedtog styregruppen og siden hen byrådet fire arbejdspakker for indsatsen med følgende økonomi:

- 1) Stærkere samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser (1 mio. kr. pr. år)
- 2) Erhvervslivets rolle i forhold til erhvervsuddannelser (2 mio. kr. pr. år)

Borgmesterens Afdeling

Sekretariat, Erhverv og Organisation
Aarhus Kommune

Erhverv og Bæredygtig udvikling

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 21 34 53 68

Direkte e-mail:
vanbe@aarhus.dk

Sagsbehandlere:
Andreas Bergholm Vigsø
Christian Lausten Sørensen

- 3) Attraktive og innovative campusmiljøer (20 mio. kr. i engangsbevil-
ling)¹.
- 4) Synliggørelse og interessevaretagelse (ingen finansiering).

10. juni 2025
Side 2 af 14

1.1 Lokale måltal

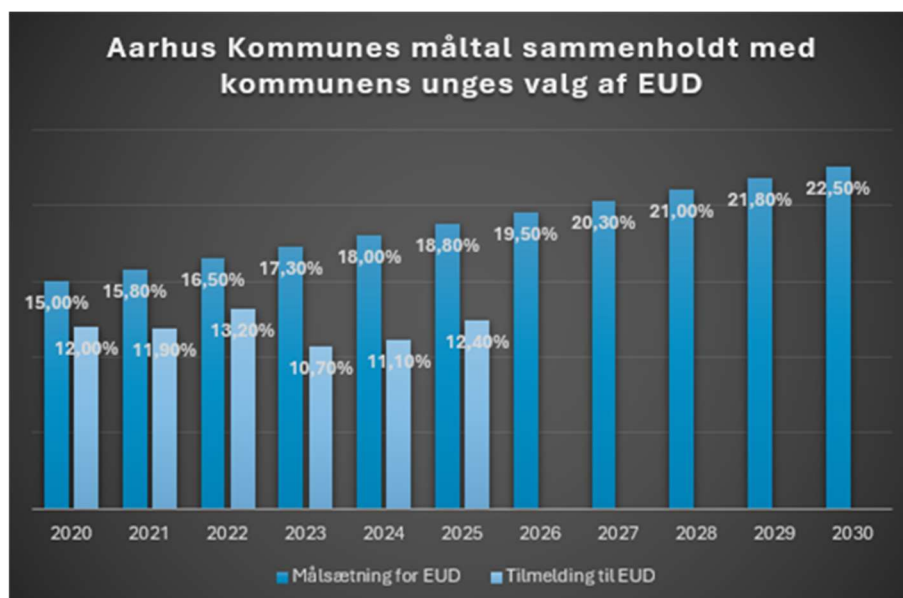
Indsatsen havde blandt andet til hensigt at øge sandsynligheden for, at Aarhus Kommune kunne nå sine måltal for søgning til erhvervsuddannelserne for grundskolens afgangselever. Kommunalbestyrelserne er forpligtet til at opgøre søgetal og fastsætte måltal for andelen af afgangselever fra grundskolen med bopæl i kommunen, som vælger en erhvervsuddannelse. I Aarhus Kommune er disse:

- 18,8 % af en årgang skulle i 2025 vælge en erhvervsuddannelse
- 22,5 % af en årgang skal i 2030 vælge en erhvervsuddannelse.

Til sammenligning er det nationale måltal 30 % i 2025.

I Aarhus har søgningen til erhvervsuddannelserne i perioden 2020-2025 ligget stabilt omkring 12 %, mens tilmeldingen til de gymnasiale uddannelser i 2025 lå på 80,2 %. På landsplan ligger tilmeldingen til erhvervsuddannelserne stabilt på 20 % – altså 10 procentpoint fra den nationale målsætning.

Nedenfor er de reelle søgetal til erhvervsuddannelserne i Aarhus Kommune sammenholdt med kommunens måltal:

Kilde: Børne – og Undervisningsministeriet (2025): [Statistik om Ansøgning til erhvervsuddannelserne | Børne- og undervisningsministeriet](#)

¹ Bevilling sidenhen omprioriteret til at forlænge erhvervsplaymaker (arbejds-
pakke 1 og 2) til og med 2027 samt til ny erhvervspakke.

1.2 Ungdomsuddannelsesreform

10. juni 2025
Side 3 af 14

Selvom erhvervsuddannelserne formelt set har status som ungdomsuddannelser, fungerer de i praksis som voksenuddannelser, som mange vælger efter at have prøvet andre ting. Dette ses bl.a. ved, at cirka 2/3 af elevbestanden på de aarhusianske erhvervsskoler udgøres af elever over 20 år.

Ovenstående søgemønstre er et udtryk for, at man i det nuværende ungdomsuddannelsessystem har vanskeligt ved at gøre erhvervsuddannelserne til en attraktiv uddannelsesvej for unge, der skal vælge en ungdomsuddannelse. Det har den udfordring, at unge har manglet et attraktivt ungdomsuddannelsesstilbud, og mange har derfor uddannet sig i en boglig/teoretisk retning. Det har den konsekvens, at samfundet får uddannet relativt få med praktiske kompetencer – til bl.a. faglærte jobs.

Derfor indgik SVM-regeringen sammen med Dansk Folkeparti og SF i februar 2025 en aftale om en uddannelsesreform, der indebar at etablere en ny toårig gymnasial uddannelse med mulighed for overbygning – epX. Hensigten med epX er at give flere unge mulighed for at vælge gymnasiet og afklare sig, inden de skal vælge en erhvervskompetencegivende uddannelse – f.eks. en erhvervsuddannelse. Uddannelsen, der etableres i 2030, giver adgang til alle erhvervsuddannelser og bliver generelt adgangsgivende til erhvervsakademiuddannelserne samt til visse professionsbacheloruddannelser via kvote 2. Med en etårig overbygning vil epX også være generelt adgangsgivende til professionsbacheloruddannelserne. Optagelse på epX kræver bestået folkeskolens afgangseksamen eller aflagt prøve på forberedende grunduddannelse (fgu), hvor der vil være retskrav for elever, der ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen. Der afsættes cirka 4,8 mia. kr. årligt til epX.

Aftalen indebærer desuden, at adgangskravene til hhx og stx skærpes ved at hæve og forenkle karakterkravet til uddannelserne til 6,0 i karaktergennemsnit i både de afsluttende standpunktskarakterer og i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen. Herudover kommer epX til at bestå af elementer fra kommunal 10. klasse og den toårige hf, som begge nedlægges fra 2030. Partierne har aftalt, at det konkrete indhold på epX senest skal være forhandlet færdig i første kvartal af 2026.

Regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier har desuden indgået en aftale om at styrke erhvervsuddannelserne markant. Med aftalen er der fordelt cirka 325 millioner kroner i 2025 stigende til omkring 600 millioner kroner i 2030 til erhvervsskolerne. Der afsættes herefter en halv milliard kr. årligt fra 2030 til at øge kvaliteten på erhvervsuddannelserne endnu mere. Aftalen giver erhvervsskolerne et markant løft af deres økonomi, og erhvervsskolerne får samtidig stor frihed til selv at prioritere anvendelsen af de ekstra midler.

2. Afrapportering

10. juni 2025
Side 4 af 14

Nærværende afrapportering på den byrådsbeslutede erhvervsuddannelsesindsats i Aarhus Kommune (2021-2024) tager afsæt i de fire arbejdsplaner, der blev beskrevet i afsnit 1. I praksis blev arbejdsplaner 1 og 2 slået sammen og forankret i en nyetableret erhvervsplaymaker-funktion med fokus på grundskoleindsatser, mens arbejdsplaner 3 og 4 fusionerede med fokus på interessevaretagelse for fysiske og strukturelle ændringer på erhvervsuddannelsesområdet. Derfor beskrives arbejdsplaner 1 og 2 samlet i afsnit 2.1 og arbejdsplaner 3 og 4 i afsnit 2.2.

2.1 Indsatser i grundskolen

I november 2021 blev erhvervsplaymakeren ansat i Børn og Unge, og den første tid blev brugt på kortlægning af tidligere indsatser og skolernes behov og ønsker samt udviklingen af en Aarhus-tilgang – Udsyn mod Arbejdsliv. Herefter er arbejdet koncentreret inden for tre områder, som præsenteres nedenfor.

1) Erhvervspraktik med etablering af praktikbank, materialer til skolernes arbejde med at forberede og efterbehandle elevernes praktik samt materialer til virksomheder.

Praktikbanken blev etableret på hjemmesiden www.udsynmodarbejdsliv.dk i april 2022, og i maj 2025 er der etableret aftaler med ca. 120 virksomheder, som til sammen udbyder 317 praktikmuligheder i Aarhus Kommune.

Fra skoleåret 24/25 er der etableret en digital løsning til registrering af elevernes praktikaftaler med virksomhederne, hvilket gør arbejdet lettere for skolerne og giver mulighed for at skabe et overblik over, hvor eleverne er i erhvervspraktik.

Fra oktober 2023 er der ansat en praktikguide i en toårig midlertidig stilling, som har til opgave at udvikle praktikbanken og understøtte både skoler og virksomheder i arbejdet med erhvervspraktikken.

2) Samarbejde med erhvervsuddannelserne med udvikling af en række praktiske undervisningsforløb. Forløbene baserer sig på en række principper, der er udviklet i samarbejde mellem erhvervsskoler og skoler. Samarbejdet med erhvervsskolerne er etableret på baggrund af en kontrakt, hvor økonomien afholdes mellem den enkelte erhvervsskole og Børn og Unge. Forløbene fremstår dermed gratis for skolerne.

Der er udviklet 11 forskellige forløb til 3.-4. klasse, 5.-6. klasse og 7.-8. klasse. Alle forløb giver eleverne indsigt i og praktisk kendskab til fag på erhvervsskolerne fx Murer for en dag (3.-4. klasse), KAOS – hvordan passer vi på kroppen (5.-6. klasse), Fra gård til gaffel (5.-6. klasse) og Madspecialisterne (7.-8. klasse).

I skoleåret 23/24, hvor forløbene kom i drift, blev der udbudt 170 forløb, hvoraf de 142 blev booket, svarende til at ca. 3.200 elever mødte erhvervsuddannelsernes forløb.

10. juni 2025
Side 5 af 14

I skoleåret 24/25 er der udbudt 384 forløb, hvoraf de 328 forløb er booket, svarende til at ca. 7.300 elever møder erhvervsuddannelsernes forløb.

Derudover er der i skoleåret 24/25 udbudt særligt tilrettelagte forløb på AARHUS TECH og SOSU Østjylland for elever i 8.-9. klasse, som har brug for en særligt målrettet skole- og vejledningsindsats. I alt har 57 elever benyttet sig af dette tilbud.

3) Samarbejde med virksomheder og øvrige aktører med en række aktiviteter til forskellige klassetrin. I skoleåret 23/24 omfattede det følgende aktiviteter:

- Jobsnuser for 7. klasse, hvor 35 klasser (ca. 800 elever) over to dage møder to forskellige virksomheder. De to dage er tilrettelagt med praktiske aktiviteter, der giver eleverne indsigt i og praktiske erfaringer med fag og job.
- Besøg Aarhus Universitetshospital (AUH) for 8.-9. klasse, hvor eleverne møder de forskellige erhvervsfaglige uddannelser, som er repræsenteret på AUH. Her har ca. 200 elever deltaget.

I skoleåret 24/25 omfatter det følgende aktiviteter:

- Jobsnuser for 7. klasse, hvor 45 klasser (ca. 1.000 elever) over to dage møder to forskellige virksomheder. De to dage er tilrettelagt med praktiske aktiviteter, der giver eleverne indsigt i og praktiske erfaringer med fag og job.
- Besøg Aarhus Universitetshospital (AUH) for 8.-9. klasse, hvor eleverne møder de forskellige erhvervsfaglige uddannelser, som er repræsenteret på AUH. Her har ca. 150 elever deltaget.
- Maritime elevdage i samarbejde med Danske Rederier og Aarhus Maskinmesterskole for 8.-10. klasser, hvor eleverne møder de forskellige uddannelsesmuligheder inden for det maritime område. Her har 500 elever deltaget.
- Minipraktik for 6.-7. klasse, hvor eleverne i grupper af 2-3 er i praktik i en virksomhed i 2 dage. Her har 97 elever deltaget.
- Forskellige virksomhedsrelaterede aktiviteter for 7.-9. klasse, som er arrangeret ad hoc i forbindelse med skolernes efterspørgsel. Her har ca. 500 elever deltaget.
- Køn & Uddannelsesvalg i samarbejde med Aarhus Teater for 1.-3. klasse, hvor der sættes fokus på, at kønnet ikke er afgørende for valg af uddannelse. Her har 445 elever deltaget.

4) Skolernes samlede benyttelse af aktiviteterne

I skoleåret 23/24 benyttede 29 ud af 45 folkeskoler sig af de udbudte aktiviteter, og i alt har ca. 4.200 elever deltaget i aktiviteterne.

10. juni 2025
Side 6 af 14

I skoleåret 24/25 har alle 45 folkeskoler benyttet sig af minimum en af de aktiviteter, og i alt har ca. 10.000 elever deltaget i aktiviteterne.

2.2 Interessevaretagelse

I tillæg til den byrådsbeslutede erhvervsuddannelsesindsats vedr. innovative campusmiljøer og interessevaretagelse blev det ved Budget 2022 besluttet, at et nyt 10. klassecenter skulle placeres på AARHUS TECH for at tiltrække flere til erhvervsuddannelserne. Processen blev udmøntet i oktober 2022, da Aarhus Kommune og AARHUS TECH offentliggjorde, at der fra skoleåret 2023/24 var indgået en aftale om at udbyde almen, kommunal 10. klasse på AARHUS TECH.

I forhold til indsatsens oprindelige fokus vedr. campusmiljøer blev der indledningsvis foretaget en afdækning af mulighederne for campus og undersøgt relevante kommunikationsevents. Imidlertid viste afdækningen, at der iblandt aktørerne ikke var det fornødne grundlag for større campUSDannelser.

Derfor blev det i forbindelse med Budget 2023 besluttet at nedsætte en lille agil strategigruppe med faglig viden og netværk med relevans for uddannelsesverdenen – især erhvervsuddannelserne – og erhvervslivet til at skabe fremdrift og udvikle indsatsen vedrørende campusmiljøer. Ved vedtagelsen af kommissoriet for strategigruppen blev indsatsens fokus omdøbt fra *campusmiljøer* til *læringsmiljøer* for at tydeliggøre ambitionen om at styrke erhvervsskolernes – faglige og sociale – miljøer, snarere end ønsket om campUSDannelse. Strategigruppens arbejde kulminerede i december 2022, da strategigruppen afleverede sine anbefalinger til Aarhus Kommune (bilag 2).

Imidlertid bemærkede strategigruppen også vigtigheden af, at der på nationalt plan blev taget fat om de strukturelle udfordringer, som kræver nationale løsninger, herunder Reformkommissionens – dengang kommende – anbefalinger til uddannelsesområdet. På den baggrund afventede Borgmesterens Afdeling, hvordan Regeringen ville arbejde videre med Reformkommissionens anbefalinger, inden der eventuelt blev igangsat nye initiativer på baggrund af strategigruppens anbefalinger.

Reformkommissionens anbefalinger udkom i maj 2023, hvor de bl.a. foreslog at etablere en ny praksisfaglig ungdomsuddannelse, hpx. Tankegangen bag hpx flugtede med forligspartiernes oprindelige ambition bag campusinitiativet om at skabe fælles (unge)miljøer for elever på vej mod at blive faglært, og billedligt at alle unge i højere grad end nu får mulighed for at gå ind ad

samme dør til ungdomsuddannelserne. Forligspartierne bag Budget 2024 gav derfor Aarhus Kommune til opgave at etablere et forsøg med hpx/ny ungdomsuddannelse. På den baggrund har Borgmesterens Afdeling arbejdet intensivt med interessevaretagelse i forbindelse med regeringens reformudspil, så den endelige ungdomsuddannelsesreform tilgodeså lokale hensyn. Blandt andet at Aarhus Kommune skulle få mulighed for at igangsætte lokale epx-tilbud, før aftalen træder i kraft i 2030.

10. juni 2025
Side 7 af 14

Interessevaretagelsen indebar, at daværende borgmester Jacob Bundsgaard i januar 2024 nedsatte et advisory board med Reformkommissionens formand, Nina Smith, for bordenden og med deltagelse af andre centrale kræfter fra uddannelsesmiljøet, erhvervslivet og organisationerne. Indledningsvis var der i advisory boardet ikke udpræget enighed om behovet for en reform. Alligevel lykkedes det med input fra de aarhusianske erhvervsskoler og hf-udbydere at formulere et forslag om nye praktiske ungdomsuddannelses tilbud, som Nina Smith og Jacob Bundsgaard fremsendte til børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye i foråret 2024.

Hos Børne- og Undervisningsministeren har Aarhus Kommunes arbejde med at udvikle et aarhusiansk forslag været meget velset. Der har derfor løbende været tæt dialog med ministeriet, hvor Aarhus er blevet opfordret til at stille sig til rådighed i forhold til at afprøve den nye ungdomsuddannelse inden en national implementering. Regeringens ønske om at muliggøre lokale afprøvninger har også udmøntet sig i den endelige aftaletekst, hvor det står beskrevet, at institutioner kan "tage delvist forskud på reformen inden 2030".

3. Desk research-analyse af unges valg af erhvervsuddannelse

Som nævnt i indledningen vil der i dette kapitel blive foretaget en desk research af årsagerne til, at de aarhusianske erhvervsuddannelser har vanskeligt ved at tiltrække og fastholde elever i det omfang, som det politisk er ønsket. Desk research-metoden er valgt, da der i forvejen findes en række analyser på området.

3.1 Gennemgående nationale forhold

For at løse problemstillingen med lav søgning til erhvervsuddannelserne har man nationalt, regionalt og lokalt ifølge analyser fra DEA igangsat over 200 forskellige initiativer for cirka en halv milliard kroner i årene 2016-2021². Erfaringerne fra disse indsatser er overvejende positive, men det er ikke kommet til udtryk i tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne, som ikke er steget nævneværdigt i perioden.

Der kan på den baggrund identificeres to centrale faktorer, der har været medvirkende til, at relativt få unge vælger en erhvervsuddannelse:

² <https://dea.nu/i-farver/arrangementer/flere-elever-pa-erhvervsuddannelserne-hvad-kan-vi-laere-af-de-sidste-fem-ars-inds/>

10. juni 2025
Side 8 af 14

1. Elevernes manglende kendskab til og fortrolighed med de arbejds- og læringsformer, som erhvervsuddannelserne repræsenterer, på grund af fraværet af dette i grundskolen. Dette er udgangspunktet for tilgangen og strategien i Udsyn mod Arbejdsliv, Aarhus Kommunes grundskoleindsatser, hvor elever op gennem hele grundskoleforløbet møder og erfarer erhvervsfaglig, praktisk, karriere- og arbejdslivsrelateret indhold og arbejdsformer som en naturlig og løbende integreret del af grundskolen.
2. Et uddannelseslandskab, der betyder, at de gymnasiale uddannelser er mere attraktive for unge mennesker på grund af de sociale og faglige fællesskaber, som gymnasierne tilbyder tæt på de unges lokalområder. Dette er grundlaget for regeringens uddannelsesreform, hvor fokus er på at tilbyde en attraktiv gymnasieuddannelse til flere unge, så gymnasiet ikke kun bliver indgang til de videregående uddannelser, men også erhvervsuddannelserne.

Øvrige relevante forhold:

- De unge kender gymnasiet. Det er det nemme valg. Og det er det, deres venner og familie taler om. Valget af en erhvervsuddannelse bliver det usikre eller det ærgerlige andetvalg. Som en ung erhvervsuddannelseselev formulerer det i en undersøgelse fra EVA: "Når jeg møder nogle nye, spørger de også altid: 'Hvilket gymnasium går du på?' Så må jeg forklare dem, at jeg går altså på en erhvervsuddannelse."³
- De unge har en forventning om, at gymnasiet giver dem et rigt socialt liv, men har ikke noget klart billede af, hvad erhvervsuddannelserne står for. Eller som den unge erhvervsuddannelseselev oven for forklarer: "Der er ikke særlig mange, der som sådan ved så meget om erhvervsuddannelserne. Det billede, jeg havde af folk, der går på en erhvervsuddannelse, er sådan tømrer, eller håndværker med hængerøv og robuste hænder. Men i min klasse er folk som mig. De er ikke særlig robuste at se på, men ligner mere gymnasieelever."
- De unge vil gerne holde alle muligheder åbne. De oplever, at det kræver en plan for resten af deres liv, når de søger ind på en erhvervsuddannelse, men de vil gerne udsætte 'voksenlivet', der også indebærer at skulle møde tidligt i praktik eventuelt langt fra ens hjem. De ved ikke, at en erhvervsuddannelse giver mulighed for at starte på et grundforløb og først vælge retning efter et halvt år. Og kun ganske få kender til videreuddannelsesmulighederne, hvis du har gennemført en erhvervsuddannelse i forhold til en gymnasial uddannelse.

³ <https://eva.dk/grundskole/overgange-til-ungdomsuddannelse/valg-af-ungdomsuddannelse/valg-af-erhvervsuddannelser/top-fem-grunde-til-at-de-unge-dropper-planen-om-en-eud>

10. juni 2025
Side 9 af 14

- Der er over hundrede erhvervsuddannelser at vælge imellem. Med meget forskelligt fokus – fra teknisk til merkantilt. Men det er ofte lidt tilfældigt, hvad eleverne møder på brobygningen mellem grundskolen og erhvervsuddannelserne og kun få af de unge kender de mange muligheder, der rent faktisk er. Typisk kender eleverne de fem til ti største erhvervsuddannelser, mens de øvrige er helt ukendte og ikke en del af de unges billede af erhvervsuddannelserne.

Udpluk af relevante analyser:

Danmark Evalueringsinstitut (2020, 2. april). Top fem grunde til, at de unge dropper planen om en EUD [online artikel]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://eva.dk/grundskole/overgange-til-ungdomsuddannelse/valg-af-ungdomsuddannelse/valg-af-erhvervsuddannelser/top-fem-grunde-til-at-de-unge-dropper-planen-om-en-eud>

Danmark Evalueringsinstitut (2022). Overvejelser om erhvervsuddannelse blandt optagne på videregående Uddannelser [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf18/aug/180831-internationale-erfaringer-med-soegning-og-gennemfoerelse-af-eud.pdf>

Danmark Evalueringsinstitut (2024). Studenters valg og oplevelse af erhvervsuddannelserne [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://eva.dk/Media/638502571292320862/Studenters%20valg%20og%20oplevelse%20af%20erhvervsuddannelserne.pdf>

Erhvervsskolernes Analysesamarbejde (2025). *FORÆLDRES BETYDNING I UNGES VALGPROCES MOD UNGDOMSUDDANNELSERNE* [rapport]. Aarhus: AARHUS TECH.

Rambøll (2018). INTERNATIONALE ERFARINGER MED SØGNING OG GENNEMFØRELSE AF EUD [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf18/aug/180831-internationale-erfaringer-med-soegning-og-gennemfoerelse-af-eud.pdf>

Tænketanken DEA (2024). *FORÆLDRES OG UNGES HOLDNINGER TIL VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE* [online notat]. Hentet den 10. juni 2025 fra: https://www.datocms-assets.com/22590/1707817112-forael-dre-og-unges-holdninger-til-valg-af-ungdomsuddannelse_ny.pdf

3.2 Lokal strategigruppens anbefalinger

Som beskrevet under afsnit 2.2 nedsatte Borgmesterens Afdeling i 2022 en strategigruppe til at komme med anbefalinger til Aarhus Kommune.

Anbefalingerne blev udarbejdet på baggrund af deres analyser af nationale og lokale forhold.

10. juni 2025
Side 10 af 14

Vedrørende de lokale analyser kan det bl.a. fremhæves, at Borgmesterens Afdeling i november 2022 gennemførte to fokusgruppeinterviews med unge, som for relativt nylig har truffet en beslutning om uddannelse efter folkeskolen, eller som senere i livet har valgt en erhvervsuddannelse. Her blev den almene studentereksamen (stx) af de unge/unge voksne anset som det sikre og åbne uddannelsesvalg, mens en erhvervsuddannelse var mønsterbryderens valg, som resulterer i nye sociale fællesskaber og en helt ny læringsstil. Stx-eleverne oplevedes langt mindre afklarede end erhvervsskoleeleverne, som til gengæld fandt glæde i deres fælles faglige interesser, men omvendt også var bevidste om og interesserede i tværfaglige miljøer. På samme tid udtrykte fokusgruppedeltagerne, at de generelt var tilfredse med både værksteder og udstyr på erhvervsskolerne samt faglærernes faglige niveau og undervisning i Aarhus.

På baggrund af ovenstående interviews samt møder med erhvervsskoleledere og fagpersoner foreslog strategigruppen en række erhvervsuddannelsesinitiativer, som de vurderede var særligt relevante for Aarhus Kommune. Nogle af disse er blevet mindre aktuelle grundet den forestående uddannelsesreform, mens andre stadig har relevans. anbefalingerne kan læses i bilag 2.

4.0 Det videre arbejde

I Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling vil der efter indsatsens udløb (ultimo 2024) fortsat blive arbejdet med indsatser, der skal styrke rekrutteringen til faglærte jobs og øge praksisfagligheden blandt børn og unge.

4.1 Indsatser i grundskolen

Børn & Unges fremadrettede arbejde med Udsyn mod Arbejdsliv forankres i arbejdet med de relevante initiativer fra Folkeskolens Kvalitetsprogram. De forskellige forløb og aktiviteter (jf. afsnit 2.1 Indsatser i grundskolen) overgår fra udvikling og til drift. Fremadrettet videreføres forløb og aktiviteter fra skoleåret 24/25 i de kommende år med løbende justeringer, samtidig med at der udvikles nye forløb og aktiviteter. I skoleåret 25/26 øges antallet af forløb og aktiviteter – særligt i forløb og aktiviteter i samarbejde med virksomheder og øvrige aktører.

Som en del af understøttelsen af skolernes arbejde med initiativerne fra Folkeskolens Kvalitetsprogram sættes yderligere fokus på skolernes egen udvikling og systematiske tilgang til at arbejde med det timeløse emne Uddannelse & Job, erhvervspraktik, særligt tilrettelagte praktikker og juniormesterlære.

Via den lokale kvalitetsopfølgning og tilsyn følger Børn og Unge løbende op på skolernes benyttelse af tilbud og aktiviteter under Udsyn mod Arbejdsliv. Opfølgningen følger systematikken i årshjulet for ledersparringerne og baseres på data om skolerne arbejde med Udsyn mod arbejdsliv og overgang til ungdomsuddannelse.

10. juni 2025
Side 11 af 14

Med Folkeskolens kvalitetsprogram tilføres Aarhus Kommune varige midler til at løfte arbejdet med initiativerne vedr. juniormesterlære og erhvervspraktik, og herfra er der afsat midler til varige stillinger.

De varige midler betyder bl.a., at erhvervsplaymakerfunktionen pr. 1. maj 2025 er permanentgjort, at den nuværende erhvervsplaymaker er blevet fastansat, og at der pr. 1. juni 2025 ansættes yderligere en erhvervsplaymaker. Formålet med erhvervsplaymakerfunktionen er fortsat at udvikle og styrke samarbejdet mellem folkeskolerne og virksomheder og erhvervsskoler til gavn for eleverne fra 0. til 10. klasse. Erhvervsplaymakerne vil have fokus på de klassebaserede aktiviteter, som udvikles i samarbejde med erhvervsuddannelser, virksomheder og andre aktører samt på at understøtte skolerens arbejde med det timeløse emne Uddannelse & Job.

Pr. 1. august ansættes tre erhvervsguides (to faste stillinger og en midlertidig toårig stilling). De to faste stillinger finansieres af midler fra Folkeskolens Kvalitetsprogram, og den midlertidige stilling finansieres af de resterende midler fra erhvervsuddannelsesindsatsen. Erhvervsguidesne skal have særligt fokus på at understøtte skolernes arbejde og udvikling af en systematik for arbejdet med erhvervspraktik, særligt tilrettelagte praktikker og juniormesterlære. Erhvervsguidesne kommer således tættere på skolernes praksis, men vil samtidig indgå i tæt samarbejde med de to erhvervsplaymakere om det samlede arbejde med Udsyn mod Arbejdsliv.

4.2 Unge- og beskæftigelsesindsatsen

Der er øget vedvarende fokus på de unge voksne, herunder særligt de unge på offentlig forsørgelse, som EUD-ambassadørerne understøtter og hjælper frem mod en erhvervsuddannelse. Hertil anvendes i dag også EUD-ExPo, som er et fysisk eksperimentarium med fremvisning af erhvervsuddannelsernes muligheder. EUD-ExPo er en del af den kollektive vejledning i grundskolen, men er nu tillige også åbnet op i forhold til de unge voksne. I Sociale Forhold og Beskæftigelses løbende samarbejder med FGU arbejdes desuden med at sikre et særligt fokus på, at de unge tilvælger erhvervsuddannelserne.

Endelig står Sociale Forhold og Beskæftigelse også for forberedelse og gennemførelse af Aarhus SKILLS i et samarbejde med Børn og Unge, erhvervsskolerne og faglige organisationer. Formatet for Aarhus SKILLS er aktuelt under forandring efter en række år med samme koncept indeholdende en såkaldt skolestafet, hvor hold af elever fra forskellige skoler dyster i praktiske

opgaver, og en erhvervsuddannelsesmesse, hvor også forældre kan deltage.

10. juni 2025
Side 12 af 14

4.3 Velfærdsområdet

Sundhed og Omsorg har igennem en årrække intensiveret arbejdet med rekrutteringsindsatser til erhvervsuddannelsesområdet. Grundet de nationale rekrutteringsudfordringer har der siden 2018 været et særligt fokus på social- og sundhedsuddannelserne. Sundhed og Omsorg har derfor bl.a. udviklet uddannelsesrekrutteringsindsatser målrettet unge, ledige og borgere i integrationsforløb for at tiltrække flere elever på social- og sundhedsuddannelserne.

De særlige initiativer målrettet unge i Aarhus Kommune:

Erhvervspraktikker

Sundhed og Omsorg tilbyder erhvervspraktikpladser til folkeskoleelever, der interesserer sig for et forløb inden for sundhed og omsorg. Erhvervspraktikken giver de unge mulighed for at få afprøve hverdagen på et af vores plejehjem, hvor de kan få kendskab til forskellige jobfunktioner og arbejdsopgaver. Erhvervspraktikken er også en mulig vej til et fritidsjob i Sundhed og Omsorg.

Jobsnuser

Jobsnuser-indsatsen i Sundhed og Omsorg indgår i Aarhus Kommunes overordnede jobsnuser-koncept (afsnit 2.1). Formålet med indsatsen er, at 7. klasserne bliver introduceret til flere forskellige erhvervsuddannelser og dermed får konkrete erfaringer med forskellige erhverv og fag.

Sundhed og Omsorg har arrangeret en dag med aktiviteter, som afvikles for flere 7. klasser i løbet af et skoleår. På dagen møder klassen to uddannelseskonsulenter, en oplæringsvejleder og to SOSU-elever. De guider, svarer på spørgsmål og gennemgår en række aktiviteter sammen med klassen. Aktiviteterne er tilpasset målgruppen for at give dem et indblik i nogle af de opgaver, som SOSU-hjælpere og SOSU-assistenten udfører i praksis. Aktiviteterne er fordelt på seks stationer med temaerne: VR om SOSU-faget, blod-suktermåling, medicindosering, velfærdsteknologi og forflytninger, kroppens funktioner og sansestation med VR.

Sundhed og Omsorg ser indsatsen som en positiv investering i at udbrede kendskabet til social- og sundhedsuddannelserne i Sundhed og Omsorg, og dermed på sigt styrke rekrutteringsgrundlaget på social- og sundhedsuddannelserne. Samtidigt er indsatsen og koordineringen af denne en ressourceomfattende opgave, som skal indpasses i en allerede fyldt årskalender for uddannelsesforløbene, hvorfor det indtil videre ikke har været muligt at imødekomme den samlede forespørgsel på antallet af årlige besøg.

Fritidsjob

Sundhed og Omsorg har et særligt koncept for fritidsjobs i Sundhed og Omsorg. Formålet er at give de unge en tidlig introduktion og positive erfaringer med social- og sundhedsområdet og på denne måde øge sandsynligheden for, at flere af dem vælger en social- og sundhedsuddannelse. Målgruppen er unge mellem 14-17 år.

10. juni 2025
Side 13 af 14

Sundhed og Omsorg har pt. fritidsjobs på alle plejehjem, hvor der er omkring 100-110 løbende ansættelser. Sundhed og Omsorg ønsker at etablere yderligere fritidsjobs, og derfor har Sundhed og Omsorg bl.a. indledt et samarbejde med UC Fritidsjob v. Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Ungeindsats

Projektets målgruppe er uddannelsesparate unge tilknyttet Jobcenter Aarhus. Sundhed og Omsorg har udviklet et koncept med en helhedsorienteret indsats omkring de unge, så de bliver hjulpet godt på vej til en uddannelse. Formålet med indsatsen er at give de unge kendskab og erfaringer med SOSU-faget i praksis og derigennem udvikle deres personlige og faglige kompetencer i en praksiskontekst. Forventningen er, at dette praktiske afsæt vil give både motivation og kompetencer til at gennemføre SOSU-uddannelsens teoretiske del. Målet er at bringe de unge i uddannelse og beskæftigelse indenfor Sundhed og Omsorg og derigennem styrke Sundhed og Omsorgs rekrutteringsgrundlag.

4.4. Implementering af uddannelsesreform

Jf. bestilling fra Budget 2024 arbejder Borgmesterens Afdeling videre med at afdække, hvorvidt der er grundlag for en epx-pilot i Aarhus. Erhvervsskolerne og hf-udbydere har udtrykt interesse i en eventuel afprøvning, ligesom aftaleteksten vedr. epx har banet vejen for dette.

Ifølge aftaleteksten vil lokale forsøg skulle etableres på baggrund af samarbejder mellem erhvervsskoler, kommunal 10. klasse og udbydere af hf, hvilket skyldes, at den omfattende reform af ungdomsuddannelsessystemet og indførelsen af epx endnu ikke er på plads i alle detaljer. Den konkrete model for afprøvning af epx skal derfor afklares yderligere i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne. Det har tidligere været ambitionen, at sådanne afprøvnings kunne finde sted fra sommeren 2026, men Borgmesterens Afdeling forventer, at en afprøvning tidligst kan arrangeres med start fra sommeren 2027.

Børne- og Undervisningsministeriet har indikeret en stærk interesse i, at der udvikles et lokalt epx-forsøg i Aarhus, og at Borgmesterens Afdeling i den forbindelse bør spille en rolle som facilitator uden sektorinteresser.

10. juni 2025
Side 14 af 14

Bilag:

Bilag 1: Kommissorium for flere unge på erhvervsuddannelserne

Bilag 2: Flere faglærte i Aarhus - strategigruppens afrapportering

Kommissorium for styregruppen for øget søgning til erhvervsuddannelserne i Aarhus

18. juni 2021
Side 1 af 4

Baggrund

Aarhus har en udfordring med, at for få unge tager en erhvervsuddannelse. Andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, lå i 2021 på blot 11,9%. Samtidig oplever erhvervsskolerne udfordringer med at fastholde eleverne. Begge forhold betyder, at der uddannes for få faglærte til at dække arbejdsmarkedets behov.

Derfor besluttede et bredt flertal af byrådets partier i forbindelse med budgetforliget for 2021 en markant opprioritering af indsatsen for at få flere unge til at vælge og efterfølgende gennemføre en erhvervsuddannelse. Dels blev der afsat i alt 12 mio. kr. i årene 2021-24 til arbejdet beskrevet i nærværende kommissorium, dels blev der afsat yderligere 20 mio. kr. til arbejdet med at samle ungdomsuddannelser i fælles campi, forudsat at der er opbakning fra uddannelsesinstitutionerne.

Baggrunden er, at Aarhus Kommune og ungdomsuddannelserne i november 2019 er blevet enige om at arbejde hen imod en målsætning om, at 18,8% af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen i 2025 og 22,5% i 2030. Det vil kræve en ekstraordinær indsats at nå denne målsætning samt at sikre højere gennemførelse blandt eleverne.

I den forbindelse skal en række underliggende udfordringer adresseres:

- Grundskoleeleverne opfatter erhvervsskolernes studie- og ungdomsmiljøer som mindre attraktive
- Mange unge oplever uddannelsesvalget som meget deterministisk, og de kan ikke overskue at vælge fag så tidligt i livet
- Erhvervsskolerne oplever at være mindre synlige sammenlignet med de lokale gymnasier, samt at det er vanskeligt at nå ud til grundskolerne
- På flere af erhvervsuddannelserne er det fortsat svært at finde en praktikplads

Det er med andre ord afgørende, at der sættes ind fra flere sider. Aarhus Kommune, erhvervsskolerne og arbejdsmarkedets parter er derfor blevet enige om, at der er behov for en samlet indsats på området, som nærværende kommissorium er rammesættende for.

BORGMESTERENS AFDELING

Sekretariat, Erhverv og
Kommunikation
Aarhus Kommune

Erhverv og Bæredygtig Udvikling

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

Direkte e-mail:
cls@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sagsbehandler:
Christian Lausten Sørensen

Det overordnede formål

Det overordnede formål med den forstærkede indsats er at iværksætte initiativer, der supplerer og styrker den igangværende indsats og dermed fremmer målsætningen om, at 18,8% af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen i 2025 og 22,5% i 2030.

18. juni 2021

Side 2 af 4

Det tilstræbes, at målsætningen udmøntes med en oversigt over det konkrete antal unge, der skal vælge en erhvervsuddannelse år for år på de enkelte grundskoler.

Indsatserne skal fokusere på de unge, der forlader grundskolen, men også på de unge voksne, hvor der kan opstilles en særskilt målsætning for gruppen af 18 til 24-årige, idet deres uddannelsesvalg tæller med, når Aarhus Kommune skal dække behovet for faglært arbejdskraft.

Herudover skal indsatsen også rumme initiativer, der understøtter gennemførelsen på erhvervsuddannelserne.

Indsatsens formål og virkemidler

Der er i forvejen igangsat en lang række virkningsfulde initiativer og indsatser fra Børn og Unge, UU Aarhus, erhvervsskolerne, Region Midtjylland, arbejdsmarkedets parter samt andre aktører, der har til formål at øge søgningen og fastholdelsen på erhvervsuddannelserne. For at kunne nå den ambitiøse målsætning for 2025 og 2030 er der dog behov for en yderligere intensivering og ikke mindst koordinering af den samlede indsats fra alle involverede parter.

Målet om at øge søgningen til erhvervsuddannelserne skal bl.a. nås med en tværgående indsats, som dels sikrer de enkelte aktører den nødvendige selvstændighed i deres indsats, dels bidrager til øget koordinering af den samlede indsats. Derfor nedsættes en styregruppe, der får til opgave at iværksætte tværgående og koordinerede indsatser herunder fx:

- i samarbejde med erhvervslivet at planlægge og gennemføre interessevaretagelse over for Folketing/Regering samt øvrige relevante parter med henblik på at ændre rammerne for ungdomsuddannelserne. Fx nedsættelse af en task force, som kan udarbejde et idekatalog med konkrete initiativer til, hvordan erhvervsuddannelserne struktureres bedre, og herefter kan prioritere og eksekvere indsatsen i samarbejde med det politiske niveau
- yderligere synliggørelse af eud og eux i

- yderligere involvering af erhvervslivet i indsatsen for at få flere unge til at vælge en eud. Fx tværgående samarbejde om etablering af en erhvervsplaymaker til konkrete match mellem grundskoler og virksomheder eller en uddannelsessafari, hvor udskolings elever kobles med det lokale erhvervsliv
- styrke mulighederne for, at eleverne på erhvervsuddannelserne kan finde en praktikplads mhp. at kunne færdiggøre deres erhvervsuddannelse. Fx en styrket virksomhedsopsøgende indsats eller implementering af partnerskabsaftaler mellem virksomheder og erhvervsskolerne.
- andre konkrete tværgående initiativer, der kan løfte eud-indsatsen i Aarhus markant, som måtte komme frem i styregruppen, de nedsatte task forces, sekretariatet etc.

18. juni 2021
Side 3 af 4

Den intensiverede og koordinerede indsats skal bidrage til at udnytte synergieffekter og hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem aktørerne på området, således, at det så vidt muligt undgås, at flere aktører gennemfører de samme eller beslægtede initiativer parallelt uden koordination. Styregruppen vil som udgangspunkt alene iværksætte tværgående initiativer, som kan understøtte og styrke den eksisterende indsats.

Organisering

Styregruppen udgøres af repræsentanter fra erhvervsskolerne, arbejdsmarkedets parter og Aarhus Kommune:

- Erhvervsskolerne: AARHUS TECH, Aarhus Business College, Jordbrugets UddannelsesCenter og SOSU Østjylland.
- Arbejdsmarkedets parter: LO Aarhus, HK Østjylland, Metal Østjylland, Metal Østjylland, FOA Aarhus, Dansk Industri, Dansk Erhverv og Erhverv Aarhus
- Fra Aarhus Kommune: Borgmesteren, stadsdirektøren, rådmanden og direktøren for hhv. Børn og Unge, Sociale Forhold og B beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.

Borgmesteren er formand for styregruppen og agerer mødeleder. Styregruppen sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling i samarbejde med Børn og Unge, Sociale Forhold og B beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.

Styregruppen mødes cirka 3-4 gange årligt for at følge udviklingen, udstikke retning og vedtage konkrete initiativer i indsatsen.

Styregruppen har som nævnt mulighed for at nedsætte ad hoc-arbejdsgrupper, der kan bidrage med forslag til iværksættelse af nye, konkrete initiativer med fokus på national interessevaretagelse, markedsføring af erhvervsuddannelserne, styrke involveringen af erhvervslivet, styrke mulighederne for

en praktikplads og andre tværgående initiativer, der kan løfte indsatsen for flere unge på erhvervsuddannelserne markant.

18. juni 2021
Side 4 af 4

Evaluerings

Hvert år offentliggør Undervisningsministeriet i midten af marts en oversigt over tilmeldingen til ungdomsuddannelserne. Oversigten nedbrydes på kommunalt niveau med konkrete procenttal for overgangen fra grundskole til erhvervsuddannelserne. Disse tal vil hvert år danne udgangspunktet for en evaluering af målopfyldelsen af den intensiverede og koordinerede indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Evalueringen vil desuden indeholde mere kvalitative vurderinger af indsatsen.

Herudover vil samarbejdet blive evalueret kvalitativt i løbet af 2022 med henblik på evt. at justere indsatsen.

Finansiering

Budgetforliget i september 2020 har som nævnt i indledningen bl.a. allokeret 3 mio. om året i årene 2021-24 til en intensiveret og koordineret indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Midlerne skal med andre ord finansiere en tværgående og koordinerende indsats, som ikke allerede varetages og finansieres af de enkelte aktører. Herudover har budgetforliget i september 2020 allokeret 20 mio. kr. til arbejdet for at styrke de faglige og sociale miljøer på erhvervsuddannelserne via samlokalisering af ungdomsuddannelser i fælles campusser, såfremt der er opbakning hertil fra uddannelsesinstitutionerne.

Tidsplan

Kommissoriet dækker indsatsen fra 2021 til 2024. For konkrete tidsplaner henvises til de enkelte arbejdsplanbeskrivelser.

Flere faglærte i Aarhus

Afrapportering af strategigruppens forslag til initiativer i Aarhus og interessevaretagelse

*Christian Mathiasen (formand),
forhenværende rektor for Erhvervsakademi Aarhus*

*Signe Tychsen Philip,
underdirektør og chef for Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser i Dansk Industri*

*Lene Overgaard Andersen,
CEO i Johnson Controls Denmark*

14. december 2022

Sammenfatning af strategigruppens anbefalinger

I denne afrapportering præsenteres forslag til attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelserne i Aarhus og til interessevaretagelse. Forslagene er udarbejdet af en ekstern strategigruppe bestående af Christian Mathiasen (formand), Lene Overgaard Andersen (CEO i Johnson Controls Denmark) og Signe Tychsen Philip (underdirektør i Dansk Industri), der i foråret 2022 blev udpeget af Aarhus' borgmester, Jacob Bundsgaard, til at komme med deres bud på, hvordan Aarhus gennem attraktive læringsmiljøer og interessevaretagelse kan få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

Strategigruppen har på baggrund af elevbestanden på Aarhus' fire erhvervsskoler erkendt, at rekrutteringskilden til erhvervsuddannelserne primært består af målgrupperne "unge voksne" (de 20- til 24-årige) og "voksne" (25 år og derover) og i mindre grad unge afgangselever fra grundskolen, som har fået mest fokus i de hidtidige rekrutteringsindsatser på erhvervsuddannelsesområdet. Således viser undersøgelser fra DEA, at der i perioden 2016-2021 er brugt over en halv milliard kroner i Danmark på indsatser målrettet at højne overgangsfrekvensen fra grundskole til erhvervsuddannelser.

På den baggrund foreslår strategigruppen, at Aarhus Kommune i sine indsatser fremadrettet prioriterer de unge voksne og voksne på lige fod med de unge. Denne prioritering skyldes, at målet med strategigruppens arbejde er at få flere faglærte i Aarhus. Og derfor er det ikke nok kun at øge tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne direkte fra grundskolen. Studenter, voksne ufaglærte etc. skal også medtænkes, hvis der samlet set skal uddannes flere faglærte. På samme tid er det afgørende, at frafaldet – særligt mellem grundforløbet og hovedforløbet – mindskes, så der i sidste ende uddannes flere faglærte.

Med afsæt i ovenstående overvejelser og en inddragende proces, der har involveret erhvervsskolerne, virksomheder, videnspersoner og de unge, foreslår strategigruppen, at Aarhus Kommune arbejder videre med fem initiativer:

- 1) Et Aarhuspartnerskab, som styrker samarbejdet mellem Aarhus Kommune, erhvervsskolerne og virksomheder om at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Partnerskabet skal være frivilligt, men forpligtende for de deltagende parter på området og kan f.eks. relatere sig til lærepladser,

lærlingefællesskaber, folkeskoleindsatser og opkvalificering af lærere. Forslaget forudsætter, at Aarhus Kommune koordinerer og implementerer partnerskabet.

- 2) Et initiativ, der drager fordel af Aarhus' potentialer som studieby ved at koble faglige miljøer på tværs af ungdomsuddannelser, videregående uddannelser og virksomheder i et samarbejde om de særligt grønne uddannelser, hvilket skal styrke erhvervsuddannelsernes prestige og læringsmiljøer. Der kan tages stilling til, om et sådant tværfagligt miljø kan udmøntes i et samarbejde om én eller flere fysiske lokationer, som kan være kraftcenter for initiativet.
- 3) Indsatser for at flere søger en erhvervsuddannelse i Aarhus udvides fra entydigt fokus på grundskolelever til også at omfatte unge voksne og voksne, herunder studenter, som ikke kommer i gang med – eller gennemfører – en videregående uddannelse
- 4) Styrkelse af boligforhold for elever på erhvervsuddannelser, så skolehjem og kollegier i højere grad bruges til at styrke erhvervsuddannelsernes faglige og sociale miljøer, hvilket kan højne uddannelsernes attraktivitet og mindske frafald. Det kan ske ved at tydeliggøre, at erhvervsuddannelseselever også har adgang til byens kollegier og ved at målrette kollegiepladser til lærlinge for at sikre et samlet miljø etc. Strategigruppen mener desuden, at man i endnu højere grad kan udnytte af potentialerne for helhedsskole i Aarhus, både i forhold til adgangen til skolehjem og ved at udnytte skolehjem og kollegier som fysisk ramme for en sammenkobling med erhvervsskolernes faglige og sociale miljøer.
- 5) Styrket synliggørelse af erhvervsuddannelserne ved, at Aarhus Kommune styrker sin kommunikation om erhvervsuddannelsesindsatserne over for erhvervslivet, positionerer erhvervsuddannelserne over for målgrupper, der overvejer at søge ind på de videregående uddannelser, og prioriterer sit valg af medlemmer til erhvervsskolernes bestyrelser.

Strategigruppen peger desuden på vigtigheden af, at der på nationalt plan tages fat om de strukturelle eller andre udfordringer, som kræver nationale løsninger. I første omgang afventer strategigruppen reformkommissionens anbefalinger til uddannelsesområdet.

1.0 Indledning og rammesætning for afrapportering

I 2020 igangsatte Aarhus Kommune en intensiveret og koordineret indsats, der skal få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Indsatsen er sidenhen blevet suppleret af en strategigruppe, som i 2022 har haft til opgave at afrapportere til borgmesteren med konkrete forslag til initiativer for attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelsesområdet. I nærværende afrapportering fra strategigruppen beskrives indledningsvis den overordnede rammesætning og historik for strategigruppens arbejde, og senere præsenteres deres forslag til initiativer i Aarhus, som de mener, Aarhus Kommune kan være katalysator for, hvis man vil uddanne flere faglærte, end tilfældet er i dag.

1.1 Beskrivelse af udfordringen med at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse

Aarhus og Danmark har en stor udfordring med, at der uddannes for få faglærte. Ifølge en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd står Danmark i 2030 til at mangle cirka 100.000 faglærte. Det er vel at mærke uden at tage højde for de ekstra faglærte, der skal bruges til at implementere den grønne omstilling¹. En analyse fra COWI viser desuden, at der alene i industrien forventes en merefterspørgsel på samlet set ca. 57.000 faglærte på landsplan frem mod 2030 som følge af forventede investeringer i 70-procentmålsætningen².

Udfordringen bunder i, at der uddannes for få faglærte til at dække efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Dette skyldes blandt andet lave tilmeldinger til erhvervsuddannelserne, faldende ungdomsårgange og til dels en stigende efterspørgsel på faglærte – f.eks. i Aarhus – inden for områder som detail, kontor, sosu samt hotel og restauranter, såvel som mangel på smede og elektrikere, industrioperatører, mekanikere og gartnerimedarbejdere.

Aarhus Kommune har på den baggrund en målsætning om, at 22,5 procent af afgangseleverne fra grundskolen i 2030 vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen. I 2022 var det måltal 13,2 procent, hvilket er 3,3 procentpoint fra måltallet for Aarhus i 2022. Målsætningen er en

¹ <https://www.ae.dk/analyse/2021-03-danmark-mangler-99000-faglaerte-i-2030>

² <https://iu.dk/nyheder/nyheder-fra-industriens-uddannelser/2022/70-pct-co2-reduktion-forudsætter-tusindvis-af-nye-medarbejdere-i-industrien/>

konsekvens af, at der uddannes for få faglærte til arbejdsmarkedets behov. Derfor er ambitionen bag målsætningen først og fremmest at uddanne flere faglærte.

For at løse denne problemstilling har man nationalt, regionalt og lokalt ifølge de seneste analyser fra DEA igangsat over 200 forskellige initiativer for cirka en halv milliard kroner i årene 2016-2021³. Erfaringerne fra disse indsatser er overvejende positive, men det er ikke kommet til udtryk i tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne, som ikke er steget i perioden.

Størstedelen af disse indsatser har rettet sig mod grundskoleelever, hvor det mest almindelige fokus har været at øge erhvervsuddannelsernes attraktivitet. Til gengæld har aktiviteter vedrørende miljøerne på erhvervsuddannelserne og rekruttering af andre grupper end grundskoler været mindre udbredt.

Året 2022 har endvidere været præget af et stort fokus på problemstillingen med søgningen til og fastholdelsen på erhvervsuddannelserne. Det gælder både implementering af trepartsaftale fra 2020 om tidlig aftaleindgåelse, opråb fra lærlingeorganisationer om behovet for, at der skulle investeres mere i erhvervsuddannelserne og 40 organisationer, der på tværs af ungdomsorganisationer, politiske ungdomspartier, arbejdsgivere, fagforeninger og erhvervsskoler i september er kommet med et fælles opråb om, at erhvervsuddannelserne skal løftes markant⁴. De 40 organisationer peger på seks forslag, som, de mener, kan løfte erhvervsuddannelserne: 1) bæredygtig økonomi, 2) undervisere i topklasse, 3) gennemsigtighed, 4) styrket samarbejde om lærlinge og elever, 5) fremtiden er digital og 6) lærlinge og elever bor og lærer sammen.

1.2 Politisk opdrag for indsatsen

På baggrund af udfordringen med at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse igangsatte Aarhus Kommune i sit budget for 2021 og overslagsårene en intensiveret og koordineret indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

³ <https://dea.nu/i-farver/arrangementer/flere-elever-pa-erhvervsuddannelserne-hvad-kan-vi-laere-af-de-sidste-fem-ars-inds/>

⁴ <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/2022/september/40-organisationer-i-falles-oprab-erhvervsuddannelserne-skal-have-et-markant-loft/>

Indsatsen blev via Budget 2021 finansieret med 32 mio. kr. i perioden 2021-2024. Heraf blev 20 mio. kr. øremærket til udvikling af attraktive og innovative campusmiljøer.

Til at lede indsatsen blev der nedsat en styregruppe med repræsentanter fra erhvervsskolerne, arbejdsmarkedets parter og Aarhus Kommune. Styregruppen inddelte den samlede indsats i fire spor:

- 1) Stærkere samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser (1 mio. kr. pr. år). Herunder udvikling af koncept for erhvervsskolebesøg.
- 2) Erhvervslivets rolle i forhold til erhvervsuddannelser (2 mio. kr. pr. år). Ansættelse af erhvervsplaymaker, der implementer koncepter for erhvervspraktik og virksomhedsbesøg.
- 3) Attraktive og innovative campusmiljøer (20 mio. kr. i engangsbevilling).
- 4) Synliggørelse og interessevaretagelse (ingen finansiering). Løbende indsamling og adressering af barrierer i indsatsen.

I efteråret 2021 besluttede forligspartierne bag Aarhus Kommunes budget for 2022 med overslagsårene 2023-2025 at styrke indsatsen yderligere. I tillæg til ovenstående blev der bevilget 7,5 mio. kr. til et nyt 10. klassecenter, der skulle placeres på AARHUS TECH for at tiltrække flere til erhvervsuddannelserne. Det blev herunder besluttet at nedsætte en lille agil strategigruppe med faglig viden og netværk med relevans for uddannelsesverdenen (især erhvervsuddannelserne) og erhvervslivet til at skabe fremdrift og udvikle indsatsen vedrørende campusmiljøer.

Strategigruppen skulle sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling og referere til borgmesteren, som i foråret 2022 nedsatte følgende:

- Christian Mathiasen (formand), forhenværende rektor for Erhvervsakademi Aarhus
- Signe Tychsen Philip, underdirektør og chef for Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser i Dansk Industri
- Lene Overgaard Andersen, CEO i Johnson Controls Denmark

I forbindelse med nedsættelsen blev strategigruppen og borgmesteren enige om et kommissorium for indsatsen (bilag 1).

1.3 Kommissorium: Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer [og 10. klassecenter]

Formålet med kommissoriet *Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer og 10. klassecenter* er at bidrage til, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse i Aarhus – både unge afgangselever fra grundskolen, unge voksne og voksne.

Ved vedtagelsen af kommissoriet blev indsatsens fokus omdøbt fra *campusmiljøer* til *læringsmiljøer* for at tydeliggøre ambitionen om at styrke erhvervsskolernes (faglige og sociale) miljøer, snarere end ønsket om campusdannelse. Som supplement til indsatsen for attraktive læringsmiljøer fik strategigruppen også mandat til at komme med forslag til, hvorledes hele erhvervsuddannelsesområdet kan udvikles, så der uddannes flere faglærte – f.eks. gennem interessevaretagelse over for Regeringen og Folketinget. På den baggrund blev strategigruppens fokus bredere end bare læringsmiljøer, hvilket også er kommet til udtryk i dens forslag til initiativer.

Ifølge kommissoriets tidsplan skulle strategigruppen i fjerde kvartal af 2022 aflevere sine forslag til initiativer til borgmesteren, hvilket præsenteres i nærværende rapport. Processen skal endvidere evalueres primo 2023, og evalueringen skal forelægges Erhvervskontaktudvalget og byrådet efter godkendelse fra styregruppen for den intensiverede og koordinerede indsats for flere unge på erhvervsuddannelserne.

Kommissoriet skulle parallelt med ovenstående indsats for attraktive læringsmiljøer bane vej for etablering af et 10. klassecenter på en erhvervsskole (AARHUS TECH) med henblik på at styrke rekrutteringen til erhvervsuddannelserne. I forbindelse med vedtagelsen af kommissoriet blev det dog besluttet, at arbejdet for at placere et kommunalt 10. klassecenter på AARHUS TECH blev forankret i en bilateral proces mellem AARHUS TECH og Aarhus Kommune (Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling).

Processen blev i oktober 2022 udmøntet, da Aarhus Kommune og AARHUS TECH kunne offentliggøre, at der fra skoleåret 2023/24 er indgået en aftale om at udbyde almen, kommunal 10. klasse på AARHUS TECH. Aarhus Kommune bidrager jf. Budget 2023 med 2,2 mio. kr. til finansiering af anlægsudgifter. Sporet, som handler om 10. klassecenter, bliver derfor ikke berørt yderligere i afrapporteringen og præsentationen af strategigruppens forslag til initiativer.

1.4 Metode og målgruppe

Strategigruppen indledte sit arbejde med, at formanden i foråret og sommeren 2022 var på besøgsrunde på Aarhus' fire erhvervsskoler. Herefter blev andet halvår brugt på involvering af erhvervsskoler, virksomheder, videnspersoner og unge via workshops og fokusgrupper. Indsigterne fra disse er beskrevet i afsnit 1.6. Denne inddragelsesproces skulle bruges til at indsamle viden, involvere relevante aktører og afprøve strategigruppens idéer ledende op til afrapportering i december 2022 for borgmesteren, som strategigruppen har holdt kvartalsmæssige møder med.

På baggrund af de store udfordringer med at rekruttere faglærte og uligevægten i udbuddet af og efterspørgslen på faglærte (skitseret i 1.1) valgte strategigruppen at fokusere sit arbejde på at dække arbejdsmarkedets behov. Ambitionen med indsatsen er altså at øge udbuddet af faglærte, og dermed sætter strategigruppen i mindre grad fokus på de sociale gevinster ved, at flere vælger en erhvervsuddannelse. Af den grund er strategigruppens middel til at opnå flere faglærte både, at flere vælger en erhvervsuddannelse, men også at flere gennemfører en erhvervsuddannelse – altså mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne.

Strategigruppen definerede tre primære målgrupper for sit arbejde:

- Unge (16-19), som vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen.
Målgruppen har som sådan ikke nogen nedre aldersgrænse, da unges ungdomsuddannelsesvalg kan påvirkes helt ned til indskolingen og mellemtrinnet i grundskolen.
- Unge voksne (20-24 år), som potentielt vælger en erhvervsuddannelse efter at have færdiggjort en anden ungdomsuddannelse.
- Voksne (25 år og opefter).

1.5 Erhvervsskolerne i Aarhus

I Aarhus finder man uddannelser på alle niveauer, således både videregående uddannelser og erhvervsuddannelser. Dette indebærer fire erhvervsskoler: Aarhus Business College, AARHUS TECH, Jordbrugets UddannelsesCenter og SOSU Østjylland. Erhvervsskolerne dækker geografisk hele byen, fra Jordbrugets UddannelsesCenter i Mårslet og Beder til SOSU Østjylland i Skejby. Foruden erhvervsskolerne udbyder Aarhus Universitet og VIA University College erhvervsuddannelserne Tandklinikassistentuddannelsen og Beklædningshåndværker. Men strategigruppen har i sit arbejde fokuseret på de fire erhvervsskoler, hvor Aarhus Business College og AARHUS TECH, der også udbyder andre (gymnasiale) ungdomsuddannelser, tiltrækker flest elever.

Ifølge de officielle tal fra Uddannelsesstatistik er mere end to tredjedele af elevbestanden på de fire erhvervsskoler over 20 år (unge voksne og voksne), mens 39 procent af eleverne på de fire skoler over 25 år (voksne). Dette vidner om, at erhvervsuddannelserne trods deres status som ungdomsuddannelser har en høj elevprocent af unge voksne og voksne (se figur 1 på side 16). Erhvervsskolerne adskiller sig også fra gymnasierne ved, at de har et relativt højt elevfrafald. Erhvervsskolerne har nemlig et gennemsnitligt frafald på ca. 43 procent fra start på grundforløbet til start på hovedforløbet, hvilket er markant højere end gennemsnittet for gymnasiale uddannelser⁵.

Aldersfordelingen og det høje frafald har været medvirkende til at skærpe strategigruppens fokus på de ældre målgrupper og på at mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne.

1.6 Indsigter fra strategigruppens inddragelsesprocesser

Som nævnt i afsnit 1.4 har strategigruppen involveret både erhvervsskolerne, virksomheder og de unge i arbejdet med udviklingen af konkrete forslag til styrkelse af erhvervsuddannelserne, herunder gennem en styrkelse af læringsmiljøerne.

⁵ Kilde: Uddannelsesstatistik, tabel 1627 år 2020 med kriteriet afdelings ”beliggenhedskommune” som ”Aarhus”.

På en indledende besøgsrunde på erhvervsskolerne og på en fælles workshop opridsede erhvervsskolerne hver især strukturelle og kulturelle udfordringer, som de står over for, og udtrykte interesse og vilje til at samarbejde med Aarhus Kommune.

Strategigruppen har også haft møder med videnspersoner inden for erhvervsuddannelsesområdet, hvor strategigruppen blandt andet har fået indsigter om de fysiske miljøers betydning for erhvervsuddannelseselevers trivsel og erhvervsuddannelsernes attraktivitet over for den unge målgruppe. Det blev tydeligt, at der ikke findes en 'one-size-fits-all'-løsning, og at attraktive fysiske miljøer på erhvervsuddannelserne skal kunne noget helt andet end på eksempelvis gymnasierne.

Sekretariatet har ultimo november 2022 gennemført to fokusgruppeinterviews med unge, som for relativt nylig har truffet en beslutning om uddannelse efter folkeskolen, eller som senere i livet har valgt en erhvervsuddannelse. Også her blev mange af indsigterne, som strategigruppen i forvejen arbejdede ud fra, bekræftet, mens andre pointer blev tydeliggjort. Således kan det understreges, at den almene studentereksamen (stx) af de unge/unge voksne anses som det sikre og åbne uddannelsesvalg, mens en erhvervsuddannelse er mønsterbrydernes valg, som resulterer i nye sociale fællesskaber og en helt ny læringsstil. Stx-eleverne oplevedes langt mindre afklarede end erhvervsskoleeleverne, som til gengæld finder glæde i deres fælles faglige interesser. Fokusgruppeinterviewene gav desuden næring til initiativer om uddannelsessamarbejder målrettet erhvervsuddannelser, da erhvervsskoleeleverne både var bevidste om og interesserede i tværfaglige miljøer. På samme tid udtrykte fokusgruppedeltagerne, at de generelt var tilfredse med både værksteder og udstyr på erhvervsskolerne samt faglærernes faglige niveau og undervisning.

I starten af december 2022 deltog omkring 20 repræsentanter fra virksomheder, der rekrutterer fra erhvervsskolerne i Aarhus, i en workshop med strategigruppen. Formålet med workshoppen var, at strategigruppen kunne afdække deltagernes erfaringer med at rekruttere faglærte og deres holdninger til mulige indsatser, for at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. I workshoppen præsenterede strategigruppen sine tanker, som blev suppleret med erfaringer fra Hjørring Kommunes "Ungegaranti". Efter en indledende drøftelse af virksomhedernes generelle oplevelser, erfaringer og holdninger, som i store træk bekræftede en lang række af strategigruppens indsigter, gav deltagerne inputs og opbakning til, at strategigruppen kunne arbejde videre med "Aarhuspartnerskabet" (initiativ 1 i næste

kapitel). Opfordringen lød, at Aarhus Kommune skulle gøre det nemt for virksomhederne og præsentere et færdigt koncept, som interesserede virksomheder kunne tilslutte sig. Altså en ”coalition of the willing”.

2.0 Præsentation af strategigruppens fem forslag for læringsmiljøer

På baggrund af strategigruppens arbejde med inddragelse af erhvervsskoler, virksomheder og de unge samt eksterne eksperter og egne drøftelser er der kommet en lang række temaer og forslag op. Disse relaterer sig dels generelt til udfordringer og mulige initiativer til styrkelse af erhvervsuddannelserne i Aarhus, dels er de konkret målrettet styrkelsen af læringsmiljøerne i relation til erhvervsuddannelserne, som er omdrejningspunktet for kommissoriet for strategigruppen. Udgangspunktet har været, at de generelle betragtninger og forslag ikke skulle gå tabt, og de er derfor videreformidlet til øvrige relevante arbejdsgrupper i Aarhus Kommunes samlede indsats for flere på erhvervsuddannelserne.

I relation til læringsmiljøerne på erhvervsuddannelserne har strategigruppen valgt at fokusere på fem initiativer. Disse er valgt på baggrund af de kriterier, som er beskrevet i metodeafsnittet (1.4). Baggrunden for at fokusere på fem initiativer ud af de mange forslag, som strategigruppen har haft oppe at vende (bilag 2), er, at de alle rummer flere af de elementer, som har været drøftet og udviklet undervejs.

2.1 Aarhuspartnerskabet: rammen og muligt indhold

Udfordringen med den lave søgning til og gennemførelse på de aarhusianske erhvervsuddannelser er så kompleks, at den nødvendigvis må løses i et tæt samarbejde mellem erhvervsskolerne, erhvervslivet og Aarhus Kommune. Traditionelt har der i Aarhus også været et godt samarbejde mellem disse tre sektorer, og strategigruppen foreslår at udvikle dette samarbejde til et egentligt partnerskab med en højere grad af frivillig forpligtelse fra parterne.

I andre kommuner, herunder Aalborg, Hjørring og Viborg, har kommunen med succes etableret alliancer eller partnerskaber med erhvervslivet. Strategigruppen mener på den baggrund, at et stærkere partnerskab mellem erhvervsskolerne, Aarhus Kommune og

erhvervslivet (herunder aftaler med konkrete virksomheder) vil være med til at styrke målet om, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. Et sådant "Aarhuspartnerskab" kan eventuelt bygge på en underskrevet commitment paper/kontrakt, som beskriver de gensidige forventninger til hinanden, således at partnerskabets deltagere både yder ind i og får udbytte af partnerskabet.

For strategigruppen er det imidlertid helt afgørende, at det bliver frivilligt at deltage i et sådant partnerskab, men at det herefter bliver tilstrækkeligt forpligtende og involverende for alle deltagende parter. Med udgangspunkt i en "coalition of the willing" kan et Aarhuspartnerskab således indeholde:

- Alliancer målrettet udvalgte uddannelser med rekrutteringsudfordringer omhandlende formidling af lærepladser.
- Samarbejde mellem virksomheder og erhvervsskoler om opkvalificering af undervisere på erhvervsskolerne, da kravene til faglærere udvikler sig hele tiden.
- Samarbejde om styrkelse af folkeskolelæreres praksisfaglighed via virksomheds- og erhvervsskolebesøg for lærere.
- Forpligtelse til folkeskoleindsatser, hvor et partnerskab kan højne deltagelse fra virksomheder og erhvervsskoler i de igangværende indsatser i folkeskolen.
- Lærlingeklubber, som på tværs af virksomheder kan skabe faglige og sociale fællesskaber for lærlinge.

Ovenstående indsatser bør hver især fokusere på bestemte målgrupper, områder og fag. Således kan der i sidste ende blive tale om flere og mere målrettede partnerskaber/indsatser under den samlede hat "Aarhuspartnerskabet". Det er vigtigt at understrege, at konceptet Aarhuspartnerskabet endnu ikke er færdigudviklet. Hvis Aarhuspartnerskabet ønskes etableret, vil der derfor være behov for, at Aarhus Kommune som den drivende kraft i samarbejde med erhvervsskolerne, virksomheder og de unge tilføjer konkret indhold, der gør det interessant og relevant for virksomheder og erhvervsskoler at deltage i og bidrage ind i.

2.2 Samarbejde om særligt grønne uddannelser

Udover rekruttering af arbejdskraft – herunder i særlig grad faglært arbejdskraft – er én af tidens største udfordringer for Danmark og Aarhus den grønne omstilling. På den baggrund

foreslår strategigruppen at kombinere de to udfordringer og bruge de unges interesse i bæredygtighed til at styrke rekrutteringen og fastholdelse på de tekniske, jordbrugsorienterede og merkantile erhvervsuddannelser med særlig betydning for den grønne omstilling. Således kan man i Aarhus med fordel synliggøre mulighederne og perspektiverne i en faglært karriere inden for den grønne omstilling ved at skabe unikke grønne erhvervsuddannelsesmiljøer sammen med relevante erhvervsrettede videregående uddannelser og eventuelt andre ungdomsuddannelser.

På den måde kan Aarhus' særlige position som en førende uddannelsesby for videregående uddannelser anvendes i arbejdet for at styrke erhvervsuddannelserne. I forvejen må det forventes, at man som færdiguddannet vil skulle samarbejde med kolleger med forskellige uddannelser, og at eleverne derfor allerede under deres uddannelse med fordel vil kunne samarbejde på tværs af uddannelsesniveauer.

Ved at udvælge et antal erhvervsuddannelser, som er særligt vigtige for den grønne omstilling og koble dem sammen med relevante erhvervsrettede videregående uddannelser vil Aarhus kunne skabe unikke tværfaglige og sociale uddannelsesmiljøer, som vil kunne synliggøre fremtidsperspektiverne i en erhvervsuddannelse – på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

Det er vigtigt at understrege, at erhvervsuddannelsernes samlede læringsmiljøer er en sum af undervisningsmiljøer på erhvervsskolen og læringsmiljøer i oplæringsvirksomhederne. Derfor vil det også være et pejlemærke for initiativet, at læringsmiljøerne kobler miljøerne på skolerne og i virksomhederne. Der kan desuden tages stilling til, om et sådant tværfagligt miljø kan udmøntes i et samarbejde om én eller flere fysiske lokationer, som kan være kraftcenter for initiativet.

2.3 Mere fokus på de unge voksne

Strategigruppen foreslår et strategisk fokus på målgrupperne unge voksne/voksne som et særligt Aarhus-initiativ. Målgruppen i indsatser, for at flere søger en erhvervsuddannelse i Aarhus, skal dermed udvides fra entydigt fokus på grundskolelever til også at omfatte unge voksne og voksne herunder studenter, som ikke kommer i gang med – eller gennemfører – en videregående uddannelse. Konkret foreslår strategigruppen, at Aarhus udnytter sin status som studieby og synliggør erhvervsuddannelserne som et naturligt valg efter gymnasiet på niveau

med de videregående uddannelser – f.eks. i forhold til boligforhold, deltagelse på u-days og i studievejledningen.

I relation hertil mener strategigruppen, at der er et uforløst potentiale i at målrette flere kommunikationsindsatser mod unge voksne og voksne, da de ifølge DEAs analyser i lav grad har været de primære målgrupper for de hidtidige indsatser, selvom størstedelen af erhvervsskolerne rekrutterer flest fra disse målgrupper. På den baggrund bør målgrupperne unge voksne og voksne prioriteres mere, end de har været hidtidige lokale og nationale indsatser.

2.4 Boligforhold kan styrke de sociale og faglige miljøer

En central indsigt fra strategigruppens inddragelse af erhvervsskolerne og særligt fra fokusgrupperne med de unge og unge voksne er erhvervsuddannelseselevernes fokus på faglige fællesskaber. Hvor der på de gymnasiale uddannelser synes at være større fokus på sociale fællesskaber, mødes erhvervsuddannelseselever i højere grad omkring deres fælles faglige interesser, som også er udgangspunktet for deres uddannelsesvalg.

Strategigruppen mener derfor, at eleverne på erhvervsuddannelserne i endnu højere grad skal have adgang til fysiske rammer, hvor disse faglige fællesskaber kan udfoldes. Her kan skolehjem og andre typer ungdomsboliger benyttes til at skabe synergier, hvor boligservicering af eleverne bruges til at styrke de faglige fællesskaber. Forslaget handler således ikke om alene at sikre boliger til elever på erhvervsuddannelser, da disse allerede har adgang til de aarhusianske kollegier, men om i højere grad at koble attraktive boligforhold for erhvervsuddannelseselever op på de faglige miljøer.

I forvejen har nogle af erhvervsskolerne i Aarhus skolehjem eller adgang hertil.

Strategigruppen foreslår derfor, at Aarhus Kommune og erhvervsskolerne samarbejder om at udbygge disse og i endnu højere grad udnytter dem til at udgøre rammen om mødet mellem unge i en fælles faglig interesse.

Der kan derudover kigges på afstandskriterierne, når det gælder adgangen for elever til skolehjem, og hvorvidt øget adgang til skolehjem for det lokale elevgrundlag kan højne erhvervsuddannelsernes attraktivitet. Strategigruppen mener dermed, at der i skolehjemmene, kollegier og andre ungdomsboliger ligger et stort uforløst potentiale for at skabe attraktive

faglige fællesskaber i samspil med erhvervsskolerne og deres elever, hvilket man har set på Den Jydske Håndværkerskole og ved opførelsen af nye skolehjem i Herning, Horsens og Roskilde.

2.5 Aarhus Kommune skal gå forrest og prioritere erhvervsskolerne

Hvis virksomhederne i Aarhus fremadrettet skal have adgang til den arbejdskraft, de efterspørger, kræver det også, at Aarhus Kommune udviser politisk og organisatorisk vilje til at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

Strategigruppen peger konkret på, at Aarhus Kommune:

- skal styrke kommunikationen om sine indsatser og i endnu højere grad involvere erhvervslivet i disse.
- skal behandle erhvervsuddannelserne på niveau med de videregående uddannelser ved, at de f.eks. er synlige i forbindelse med u-days og lign.
- ikke udelukkende ser på overgangsfrekvensen fra grundskolen til erhvervsuddannelserne, da denne ikke giver et retvisende billede af rekrutteringen til erhvervsuddannelserne, herunder bør den suppleres med et øget fokus på de unge voksne og voksne.
- kommunens valg af medlemmer til erhvervsskolernes bestyrelser skal signalere de høje ambitioner, som det kræves for at vende udviklingen, hvilket kræver tæt kobling til kommunen og forvaltningen.

Strategigruppen mener, at Aarhus Kommunes rolle er særligt vigtig, da erfaringerne viser, at en vellykket erhvervsuddannelsesindsats kræver organisatorisk forankring. Aarhus Kommune bør derfor i endnu højere grad spille en central rolle i at koordinere og udvikle området på tværs af aktører.

3.0 National interessevaretagelse

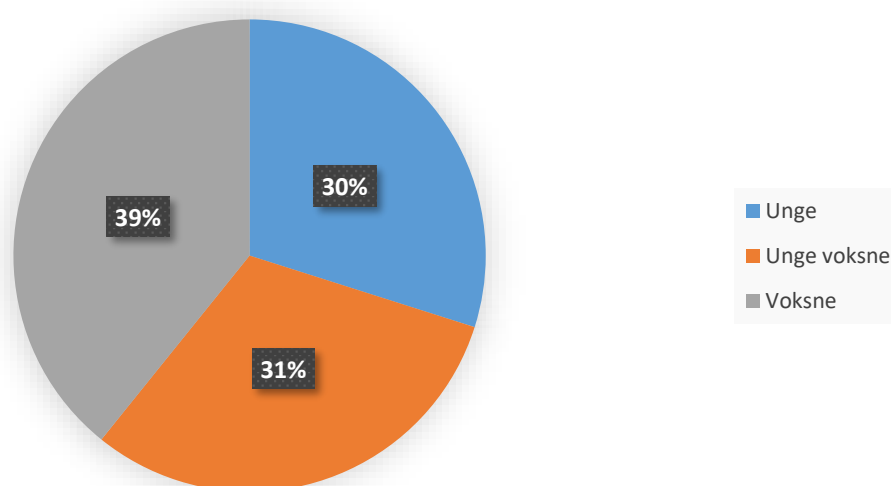
I strategigruppens arbejde med interessevaretagelse har der løbende været indsamlet viden om strukturelle forhold, som står i vejen for, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. På baggrund heraf har Borgmesterens Afdeling og strategigruppen

indsamlet viden om forhold, der fremadrettet potentielt kan udfordres, hvis de rette muligheder opstår.

Indsamlingen viser, at rekruttering til erhvervsuddannelser er et kompliceret problem, som går igen på tværs af mange kommuner, og som relativt få har formået at løse. Der er med andre ord brug for, at man nationalt tager fat om de strukturelle eller andre udfordringer, som kræver nationale løsninger. I første omgang afventer strategigruppen reformkommissionens anbefalinger til uddannelsesområdet.

Konkret anbefaler strategigruppen (jf. initiativ 3), at man også nationalt supplerer fokuset på måltal om overgang fra grundskole til erhvervsuddannelser med indsatser og måltal for unge voksne og voksne, herunder ufaglærte studenter. Udfordringen med manglen på faglært arbejdskraft er tilstrækkelig stort og komplekst, at den altoverskyggende ambition bør være at øge udbuddet af faglært arbejdskraft, og her bør fokuseres på at udvide den samlede målgruppe for erhvervsuddannelserne både fra grundskolen og senere i livet – til gavn for den enkelte og for samfundet.

Aldersfordeling på erhvervsuddannelserne i Aarhus

Figur 1: Elevbestand fordelt på aldersgrupperne "unge", "unge voksne" og "voksne" (angivet i procent) på erhvervsuddannelserne i Aarhus per 30. september 2022. Kilde: Uddannelsesstatistik, tabel 1850 med kriteriet afdelings "beliggenhedskommune" som "Aarhus".

4.0 Bilagsoversigt

Bilag 1: Kommissorium – Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer og 10. klassecenter

Bilag 2: Forslag til initiativer for attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelserne, som strategigruppen tidligere har drøftet

Punkt 3: Forberedelse til byrådsmødet den 13. august 2025

Punkt 4: Evt.